

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการจัดเก็บภาษีของ
บุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลจะกะวะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

Factors Influencing the Efficiency of Tax Collection Administration by Local
Personnel for Residents in Jak-wah Subdistrict, Raman District, Yala Province

ไอยชะห์ บุระซา

Aisyah Burasa

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

Abstract

This study aims to 1) examine the tax collection management practices of personnel in the Chakwa Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province; 2) investigate approaches to improving tax collection management in the Chakwa Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province; and 3) utilize the findings and suggestions for improving tax collection management as a guideline for other local governments. The study categorized data by gender, age, education level, marital status, occupation, and monthly income. Data was collected from a sample of 197 individuals liable to pay taxes to the Chakwa Subdistrict Administrative Organization, using Krejcie & Morgan formula for sample size. The research instrument was a questionnaire. Statistical analyses included mean, standard deviation, and one-way ANOVA. Data was analyzed using statistical software. Research result can be concluded as follows; 1. Information regarding the tax collection process of the Chakwa Subdistrict Administrative Organization was at a high level ($\bar{x} = 3.80$, S.D.= 0.24). When considered item by item, the item with the highest mean score was knowledge and understanding of taxes, which was at the highest level ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.36). This was followed by the methods of tax collection, which was at a high level ($\bar{x} = 3.38$, S.D.= 0.31). 2. The results show that overall tax administration is at a high to very high level. The tax collection process adheres to government regulations. The population engaged in agriculture, rice farming, and fishing has the highest awareness of tax collection due to their long history of paying local taxes. This directly impacts the population's income; 74.1% of taxpayers earn less than 5,000 baht. Age, occupation, and income also

influence tax administration. The population aged 60–69, with a primary education level and primarily engaged in agriculture, generally has a low level of awareness of tax collection. This is due to the fact that older adults in the area have limited access to up-to-date and insufficient information, hindering effective tax planning and collection. Therefore, efficient tax administration requires understanding the knowledge and intent of taxpayers.

Keywords: Tax administration for personnel ; Marital status ; Population engaged in agriculture.

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร 3) เพื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดเก็บภาษีเป็นแนวทางในการศึกษาให้กับท้องถิ่นอื่นๆ โดยศึกษาจากข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส การประกอบอาชีพ และรายได้ต่อเดือน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าข่ายเสียภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของเครซีและมอร์แกน จำนวน 197 คน ที่มีหน้าที่เสียภาษีให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1. ข้อมูลกระบวนการในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$, S.D.= 0.24) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.36) รองลงมาคือด้านวิธีการในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.38$, S.D.= 0.31) 2. จากผลการ พบว่า การบริหารการจัดเก็บภาษีในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีกระบวนการในการบริหารการจัดเก็บภาษีเป็นไปตามระเบียบของทางราชการและยึดระเบียบเป็นหลัก ประชากรที่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ทำนา ประมงมีความตื่นรู้เรื่องการจัดเก็บภาษีมากที่สุดเนื่องจากอยู่ในวงจรของการชำระภาษีท้องถิ่นเป็นเวลายาวนาน ส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของประชากรคือ ประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนการหย่อนถึงร้อยละ 74.1 เมื่อเทียบกับข้อมูลของผู้ชำระภาษี ข้อมูลด้านอายุ อาชีพและรายได้ส่งผลต่อการบริหารการจัดเก็บภาษี ประชากรที่มีอายุระหว่าง 60–69 ปีมีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีอาชีพทำการเกษตร ส่วนใหญ่ทำให้มีความรู้ในการจัดเก็บภาษีได้ในระดับที่น้อย เนื่องมาจากผู้สูงอายุในพื้นที่มีความตื่นรู้เรื่องข้อมูลข่าวสารของการบริหารการจัดเก็บภาษีได้น้อยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยังไม่เป็นปัจจุบันและไม่เพียงพอซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน การวางแผน และการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพต้องศึกษาความรู้และเจตนาของผู้ชำระภาษีเป็นหลัก

คำสำคัญ : การบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากร; สถานภาพการสมรส; ประชากรที่ประกอบอาชีพทำการเกษตร

บทนำ

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ย่อหน้าที่ 2 ระบุว่า การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน และมาตรา 250 ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 : 74)

รัฐกระจายอำนาจการปกครองให้ท้องถิ่นพัฒนาตนเองและให้ความสามารถในการตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่น ระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ซึ่งโดยรวมแล้วพบว่า การที่รัฐจะให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระในการกำหนดนโยบายและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยรัฐบาลทำหน้าที่เป็นเพียงผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมายเท่านั้น โดยการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่หลายประการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งกำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน และเพื่อให้การบริหารงานในระดับกระทรวงมีเอกภาพ สามารถดำเนินการได้สอดคล้องตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน หมวดที่ 3 ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มาตรา 69 ได้บัญญัติว่า หากเห็นสมควรให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ให้จัดตั้งการปกครองในรูปแบบของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2. เทศบาล 3. สุขาภิบาล 4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิถุนายกำหนด ทั้งนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, 2534: 26)

จากการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้ก่อให้เกิดการปกครองส่วนท้องถิ่นหลายรูปแบบ อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และ สุขาภิบาล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อย่างไรก็ตาม ในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น อำนาจหน้าที่หลายประการยังคงถูกกำหนดและควบคุมโดยระบบราชการส่วนกลาง ทำให้การทำงานพัฒนาและการบริการประชาชนยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะกระทำได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในงบประมาณที่ล่องมาแล้วติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท โดยแหล่งที่มาของรายได้ประกอบด้วยรายได้จากภาษีอากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง รายได้จากภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บและจัดสรรให้ท้องถิ่น และเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองกับภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้ และเงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาล พบว่า สัดส่วนรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง เช่น ภาษีป้าย ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก

สร้างและภาษีบำรุงท้องที่มีจำนวนน้อยกว่าเงินที่ได้รับจากรัฐบาล เมื่อนำข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวีมาพิจารณาย้อนหลัง 3 ปี พบว่า รายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวีที่มาจากการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่สม่ำเสมอ โดยไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอน

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารการจัดเก็บภาษี โดยเฉพาะในบริบทของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะเฉพาะด้านความมั่นคงและมีบริบททางสังคมที่ต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ควรปรับปรุงหรือส่งเสริม ซึ่งผลการศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวีและหน่วยงานท้องถิ่นใกล้เคียงที่มีบริบทที่คล้ายคลึงกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
3. เพื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดเก็บภาษีเป็นแนวทางในการศึกษาให้กับท้องถิ่นอื่น ๆ)

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลจะกวี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบการจัดเก็บภาษีเพื่อพัฒนาผลในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต้องมีอ้างอิงจำนวนประชากรศาสตร์)

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนผู้เข้าข่ายเสียภาษีจำนวน 368 ราย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบุคลากรและผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวี (องค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวี, 2567)
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรผู้ที่เข้าข่ายเสียภาษีขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวีจำนวน 197 ราย ที่ได้จากสูตรของ Krejcie & Morgan ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจะกวี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารจัดการ (Management) เป็นกระบวนการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารจัดการมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ การดำเนินงานของ

หน่วยงานภาครัฐและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ให้สำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมาย โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้กระทำ การบริหารจัดการเป็นงานของผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผล โดยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนักวิชาการไทยหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารการจัดการไว้ในมุมมองที่แตกต่างกัน สมพงษ์ เกษมสิน อธิบายว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การโดยอาศัยการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม (สมพงษ์ เกษมสิน, 2563)

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารทรัพยากรและการดำเนินงานนโยบายสาธารณะ เพื่อให้การทำงานของรัฐบาลสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการบริหารการทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือให้ผู้อื่นทำงานเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกันโดยทุกฝ่ายเข้ามาช่วย เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยการใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี และเทคนิคที่หลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม โดยทั้งหมดมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีระเบียบและเหมาะสม เพื่อให้บรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การจัดเก็บภาษีเป็นกลไกสำคัญในการสร้างรายได้ของรัฐและท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์การคลังเห็นพ้องตรงกันว่า การจัดเก็บภาษีไม่เพียงแต่ต้องตอบโจทย์ด้านรายได้ของรัฐเท่านั้น แต่ต้องมีความเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชนผู้เสียภาษี

สรุปได้ว่า การจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ฐานข้อมูลภาษีไม่สมบูรณ์ เนื่องจากมีฐานข้อมูลภาษีที่ไม่เป็นปัจจุบัน ข้อมูลผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้เสียภาษีกับเจ้าหน้าที่ในการทำงาน ปัญหาด้านบุคลากรมีการจัดเก็บรายได้มีจำนวนจำกัดไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ซึ่งมีจำนวนมากทำให้ไม่เข้าถึงการสำรวจข้อมูลและที่สำคัญประชาชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับภาษี ดังนั้น การพัฒนาระบบการบริหารภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยการปรับปรุงระบบข้อมูล การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน

ภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐในการจัดบริการสาธารณะและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการหลบหนีภาษีและ การหลีกเลี่ยงภาษีเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จำนวนมาก ส่งผลต่อความสามารถของรัฐในการจัดสรรทรัพยากรและดำเนินนโยบายสาธารณะ งานวิจัยด้านการคลังสาธารณะในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่า การหลบหนีภาษีเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจนอกระบบ และมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งความเป็นธรรมของระบบภาษี (Lazebnik & Shami, 2025) มุมมองทางรัฐศาสตร์ปัญหาการหลบหนีภาษีสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความชอบธรรมของรัฐ ความโปร่งใสในการใช้งบประมาณ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการบริหารภาษี หากประชาชนไม่เชื่อมั่นต่อรัฐบาลหรือมองว่าระบบภาษีไม่เป็นธรรม ก็มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงหรือหลบหนีภาษีมากขึ้น (Mebratu, 2024) การหลบหนีภาษีอากร (Tax Evasion) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เสียภาษีหลีกเลี่ยงการชำระภาษีโดยวิธีการที่ผิดกฎหมาย เช่น การปกปิดรายได้ การรายงานรายได้ไม่ถูกต้อง หรือการปลอมแปลงเอกสารทางบัญชี การกระทำดังกล่าวส่งผลให้รัฐสูญเสียรายได้และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมงานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์การคลัง

อธิบายว่า การหลบหนีภาษีเป็นการละเมิดกฎหมายภาษีโดยตรง และถือเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจนอกระบบ เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจจำนวนหนึ่งไม่ได้ถูกบันทึกในระบบภาษีของรัฐ นักวิชาการหลายคนอธิบายว่า การหลบหนีภาษีเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากระบบการบริหารภาษีและการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

สรุปได้ว่า การจ่ายภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีเงินได้และประชาชนทุกคน เพื่อนำรายได้มาพัฒนาประเทศ รายได้ของประเทศมาจากเงินภาษีเป็นส่วนใหญ่ รายได้ในการบริหารประเทศต้องเพียงพอจ่าย การเก็บภาษีที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเป็นการทำให้รายได้ของประเทศสูงขึ้น ซึ่งมีนโยบายในการรณรงค์ให้มีการจ่ายชำระภาษีและบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ชำระภาษีหรือเลี่ยงภาษี การเลี่ยงภาษีเป็นสิ่งที่ควบคุมมาตลอด ซึ่งผลจากการทำให้รายได้ที่รัฐจัดเก็บมีจำนวนลดน้อยลงและยังเกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ชำระภาษีด้วยกันอีกด้วย

จึงกล่าวได้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สภาพเศรษฐกิจของประชาชน และระดับความร่วมมือของชุมชน การศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยด้านความมั่นคงควบคู่กับปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลจะกระวี” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านบุคลิก ลักษณะของแบบสอบถามในตอนแรก 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนตำบลจะกระวีอำเภอรามัน จังหวัดยะลา อันประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ส่วนที่ 2 กระบวนการในการจัดเก็บภาษีและการชำระภาษีแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุกระบวนการในการจัดเก็บภาษีและการชำระภาษี ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert-Type-scale ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2553: 197 – 208) ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านประชากรของผู้มีหน้าที่เสียภาษีขององค์การปกครองส่วนตำบลจะกระวี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ลักษณะแบบสอบถาม ในตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและบริบทของพื้นที่ในการจัดเก็บภาษี ลักษณะแบบสอบถาม ในตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) ส่วนที่ 5 นโยบายและการสนับสนุนการทำงานด้านการจัดเก็บภาษี

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้มีหน้าที่เสียภาษีในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา จำนวน 197 คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง 3. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือทางสถาบันรัชต์ภาคย์ ศูนย์ยะลา ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พรรณนาปัจจัยทั่วไปที่ส่งผลต่อการจัดเก็บภาษี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง 2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ การบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีของอปท.ในพื้นที่ตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลมาแล้วได้เลือกพื้นที่ที่น่าสนใจ เพื่อให้เป็นข้อมูลที่เข้าใจง่ายสรุปย่อ ลงรหัส จัดแบ่งเป็นกลุ่ม ปรับลดหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุป และสามารถพิสูจน์บทสรุปจนเป็นที่น่าพอใจ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาแสดง โดยการพรรณนาแล้วจึงสังเคราะห์ข้อสรุปย่อ ๆ ในช่วงแรก ๆ เข้าเป็นข้อสรุปรวมในบทสรุป และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย และเพื่อให้แน่ใจว่าบทสรุปมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยวิเคราะห์ตรวจสอบอีกครั้งในขณะที่เขียนรายงานกับข้อมูลสนาม เพื่อยืนยันผลสรุปวิจัยด้วยการตรวจสอบสามแล้ว (สุภางค์ จันทวานิช : 2549) ได้แก่ (1) การตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูล (2) ผู้สอบสวนโดยผู้เชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน และ (3) ตรวจสอบจากมุมมองจากหลายทฤษฎี

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา มีแบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์กรบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา และเพื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดเก็บภาษีเป็นแนวทางในการศึกษาให้กับท้องถิ่นอื่น ๆ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากกลุ่มประชากรที่เสียภาษีทั้งหมด 197 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้เสียภาษีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างอย่างสมบูรณ์ จำนวน 197 ชุด ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ

(n=197)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	69	35
- หญิง	128	65
รวม	197	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 65 มากที่สุด รองลงมาเป็นเพศชายจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 35

ตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ

(n=197)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
2. อายุ		
- อายุต่ำกว่า 50 ปี	44	22.3
- อายุระหว่าง 51-59 ปี	57	28.9
- อายุระหว่าง 60 – 69 ปี	78	39.5
- อายุ 70 ปี ขึ้นไป	18	9.1
รวม	197	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มากที่สุด รองลงมามีอายุระหว่าง 51 – 59 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 และบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3

ตารางที่ 6 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการศึกษา

(n=197)		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	131	66.5
- มัธยมศึกษา	52	26.4
- ปวช./ปวส./อนุปริญญา	11	5.6
- ปริญญาตรีขึ้นไป	3	1.5
รวม	197	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 มากที่สุด รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 และผู้ตอบแบบสอบถามที่จบการศึกษาระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

อภิปรายผล

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะกะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จากผลการศึกษาด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะกะ พบว่า การบริหารการจัดเก็บภาษีในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีกระบวนการในการบริหารการจัดเก็บภาษีเป็นไปตามระเบียบของทางราชการและยึดระเบียบเป็นหลักในการบริหาร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีความตื่นรู้เรื่องการจัดเก็บภาษีมากที่สุด เนื่องจากอยู่ในวงจรของการชำระภาษีท้องถิ่นเป็นเวลายาวนาน ส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของประชากร คือ ประชากร

ส่วนใหญ่ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนการเยอะถึงร้อยละ 74.1 เมื่อเทียบกับข้อมูลของผู้ชำระภาษี มีด้านอายุ อาชีพและรายได้ส่งผลต่อการบริหารการจัดเก็บภาษี จากแบบสอบถามประชากรที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปีมีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและมีอาชีพทำการเกษตรโดยส่วนใหญ่ ทำให้ใหญ่มีความรู้ในการจัดเก็บภาษีได้ในระดับที่น้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีความตื่นรู้เรื่องข้อมูลข่าวสารของการบริหารการจัดเก็บภาษีได้ในน้อย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยังไม่เป็นปัจจุบัน ไม่เพียงพอในการบริหารการจัดเก็บภาษีของตำบลจะก๊วะได้อย่างดีซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน การวางแผน และการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพต้องศึกษาความรู้และเจตนาของผู้ชำระภาษีเป็นหลัก กล่าวคือ กล่าวคือ การบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องเริ่มจากการวางแผนในการบริหารภาษี กลุ่มเป้าหมายของผู้ชำระภาษี และการบริหารภาษีไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างไร เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีนั้นมีประสิทธิภาพผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะอยู่ในระดับมากแสดงถึงการดำเนินงานที่เป็นระบบและยึดหลักกฎหมายเป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ (Public Administration) ที่เน้นประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และมีกฎหมายในการดำเนินงาน (OECD, 2020) อย่างไรก็ตาม แม้ระบบการบริหารจะมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจัยด้านรายได้ของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มรายได้น้อย ยังคงส่งผลต่อความสามารถในการชำระภาษี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้าน Tax Compliance ที่ระบุว่า ความสามารถทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเสียภาษีของประชาชน และมีผลต่อระดับการปฏิบัติตามภาษีโดยตรง (Lustig, 2018) ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า อายุและระดับการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจด้านภาษี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า ความรู้และการรับรู้ด้านภาษีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรม Tax Compliance (Hofmann et al., 2017) การรับรู้ด้านภาษีและคุณภาพการให้บริการภาษีมีอิทธิพลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีของผู้ประกอบการ (Sukmak & Panmareng, 2023) นอกจากนี้ยังสะท้อนปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี สอดคล้องกับแนวคิด Tax Morale ที่ระบุว่า ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และการรับรู้ของประชาชนต่อระบบภาษี มีผลต่อความเต็มใจในการเสียภาษี (OECD, 2019) ในระดับนานาชาติ OECD (2022) ชี้ให้เห็นว่า “ความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาษี” เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง Tax Morale และส่งผลต่อการปฏิบัติตามภาษีในระยะยาว และการรับรู้การทุจริตของภาครัฐมีผลเชิงลบต่อ tax morale และลดแรงจูงใจในการเสียภาษี (Castañeda-Rodríguez, 2025) แนวคิดการบริหารภาษีสมัยใหม่เน้นการสร้าง “วัฒนธรรมภาษี (tax culture)” และการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่มความสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญของการบริหารภาครัฐยุคใหม่ (OECD, 2021) ในบริบทสังคมของประเทศไทย แนวโน้มการพัฒนากระบวนการปรับตัวให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยมีการนำเทคโนโลยีและมาตรการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี (PwC Thailand, 2025) สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริหารภาษีไปสู่รูปแบบดิจิทัลและการกำกับดูแลที่เข้มแข็งขึ้น ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมุ่งเน้นการพัฒนาการสื่อสารข้อมูลให้เข้าถึงทุกกลุ่ม การเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจด้านภาษี การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในการบริหาร การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดเก็บภาษี เพื่อยกระดับทั้ง Tax Compliance และ Tax Morale ของประชาชนอย่างยั่งยืน

เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธรจากผลการศึกษากิจการการจัดเก็บภาษีของบุคลากรต่อประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊วะ พบว่า การจัดเก็บภาษีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก

ภาคส่วน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น คณะผู้บริหาร และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดเก็บภาษีควรมีการวางแผนการจัดเก็บภาษีอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีแก่ประชาชน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้เสียภาษีและจำนวนเงินภาษีอย่างรอบคอบ เพื่อลดข้อผิดพลาด ข้อโต้แย้ง และการอุทธรณ์ รวมทั้งต้องสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านกระบวนการดำเนินการจัดเก็บภาษีควรมีการปรับปรุงฐานข้อมูลผู้เสียภาษี โดยเฉพาะข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดินให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการแจ้งเตือนผู้มีหน้าที่เสียภาษีผ่านหนังสือหรือช่องทางที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง และควรเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้สามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการเร่งรัดการชำระภาษีเจ้าหน้าที่ควรดำเนินการติดตามและเร่งรัดการชำระภาษีตามกรอบของกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์กร

สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลควรเพิ่มจำนวนบุคลากรในส่วนงานด้านการคลังให้เพียงพอกับภาระงาน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผ่านการฝึกอบรมด้านกฎหมายและการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกในการให้บริการ (Service Mind) มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและความถูกต้องในการดำเนินงาน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการชำระภาษี ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นผลจากการวิจัย

สรุปผล

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้เสียภาษีซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจะกะจะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา มีจำนวน 197 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65 มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.5 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 94.4 ประกอบอาชีพทำเกษตร ทำนา ประมง คิดเป็นร้อยละ 80.7 และเป็นลูกจ้างธุรกิจเอกชน คิดเป็นร้อยละ 16.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดเก็บภาษีผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลกระบวนการในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะกะจะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.24) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.36) รองลงมา คือด้านวิธีการในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.31)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรผู้ชำระภาษี 3.1 ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่เคยได้รับหนังสือแจ้งการประเมินหรือเรียกเก็บภาษีจากหน่วยงานท้องถิ่นมาก่อน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 รองลงมา ไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งการประเมินหรือเรียกเก็บภาษีจากหน่วยงานท้องถิ่นมาก่อน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 3.2 ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่เคยจ่ายภาษีให้กับหน่วยงานท้องถิ่นภายในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 78.2 รองลงมา ไม่เคยจ่ายภาษีให้กับหน่วยงานท้องถิ่นภายในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 3.3 ผู้เสียภาษีเข้าใจขั้นตอนการชำระภาษีของท้องถิ่นได้อย่างดี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7 รองลงมา

ไม่เข้าใจขั้นตอนการชำระภาษีของหน่วยงานท้องถิ่นได้ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33.4 ผู้เสียภาษีเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสำหรับการชำระภาษีออนไลน์หรือดูข้อมูลภาษีได้ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสำหรับการชำระภาษีออนไลน์หรือดูข้อมูลภาษีได้ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3.5 ผู้เสียภาษีเชื่อมั่นว่าหน่วยงานท้องถิ่นนำเงินจากภาษีไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อมั่นว่าหน่วยงานท้องถิ่นนำเงินจากภาษีไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและบริบทของพื้นที่ 4.1 ผู้เสียภาษีคิดว่าถนนและเส้นทางคมนาคมเอื้อต่อการลงพื้นที่สำรวจจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 86.3 รองลงมาคือ ไม่คิดคิดว่าถนนและเส้นทางคมนาคมเอื้อต่อการลงพื้นที่ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 4.2 ผู้เสียภาษีคิดมีการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการทำงาน จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 81.2 รองลงมาคือ ไม่คิดคิดว่าการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการทำงาน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8.4.3 ผู้เสียภาษีคิดว่าบริบทของพื้นที่เอื้อต่อการจัดเก็บภาษี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7 รองลงมาคือ ไม่คิดคิดว่าบริบทของพื้นที่เอื้อต่อการจัดเก็บภาษี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 4.4 ผู้เสียภาษีคิดว่าสภาพเศรษฐกิจส่งผลต่อการจัดเก็บภาษี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลจะคว่ำ ควบสนับสนุนรางวัลสูงใจให้กับผู้ชำระภาษีดีเด่น หรือ ชำระภาษีตรงต่อเวลาเพื่อโน้มน้าวใจผู้ชำระภาษี แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นยังดีระเบียบที่ไม่สามารถดำเนินการได้
2. องค์การบริหารส่วนตำบลจะคว่ำ สนับสนุนงบประมาณเพื่อทำโครงการบริการชำระภาษีนอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ต้องการชำระภาษีในแต่ละจุดของแต่ละหมู่บ้าน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลจะคว่ำ เร่งดำเนินการหาแนวทางเพื่อลดจำนวนลูกหนี้ภาษีในแต่ละปีโดยการส่งหนังสือแจ้งเตือนให้ถึงมือผู้ชำระภาษีให้ครบทุกราย
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสมาชิกในครอบครัวควรให้ความสำคัญการชำระภาษีเพื่อความสะดวกในการดำเนินการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากถ้าเป็นลูกหนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปีใดจะไม่สามารถทำธุรกรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ได้ เช่น กรมที่ดิน ธนาคาร เป็นต้น
5. ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนควรให้คะแนนถึงหน้าที่ของการเป็นผู้นำ สนับสนุนให้ความรู้ หรือ ความสำคัญกับการจ่ายภาษีให้เป็นตัวอย่างแก่ชาวบ้าน เนื่องจากผู้นำก็ยังเป็นลูกหนี้ภาษี ลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่
6. นโยบายภาครัฐควรมีการอำนวยความสะดวกในก้นระเบียบต่าง ๆ ให้เจ้าหน้าที่ได้ทำงานอย่างสะดวก เช่น ระเบียบที่สามารถแจกของเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับลูกหนี้ภาษีที่จ่ายตรงเวลาและเป็นลูกหนี้ชั้นดี

References

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). *แนวทางการจัดเก็บภาษีและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). *คู่มือการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *คู่มือการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงการคลัง. (2562). *พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2562–2567. *วารสารเอเชียตะวันออกและอาเซียนศึกษา*.
- แก้วลา และคณะ (2568). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรภาค 10. วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2567). *ถอดรหัสการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ธรรมสาร.
- คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2565). *แผนยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566–2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- จตุรมา (จตุร) คล้ายทอง. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*
- จารุวรรณ อรรถศิริ. (2564). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 23(2), 45–63.*
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2564). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารภาครัฐไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน
- บุญญา พงษ์พันธ์ และคณะ (2568). *นโยบายการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่*
- ประเวศ วะสี. (2563). *การบริหารสังคมแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2541.ราชกิจจานุเบกษา.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ฉบับที่ 8.ราชกิจจานุเบกษา
- พิมพ์กานต์ บัววรีน และ พัฒน์รังสรรค์ (2568). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อรายรับภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรภาค 5 ประเทศไทย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา
- ลาดบัวขาว, ส. (2563). *บทบาทนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นกับการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารปกครอง*.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2563). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรเดช จันทรศร. (2564). *การบริหารภาครัฐแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลรัตน์ ค้อชากุล. (2567). *ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารการจัดการองค์กรและพัฒนาสังคม*.

- วีรยา ปารมีศรีจรรยา (2564). *การนำพรบ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 ไปปฏิบัติ กรณีศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.*
- สมคิด บางโม (2563). *ภาษีธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น*
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2563). *หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *ธรรมาภิบาลภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.ร.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2564). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.ร.*
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2560). *หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2565). *แนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยภายใต้หลักการกระจายอำนาจ.*
- สุพัฒน์จิตร ลาดบัวขาว. (2563). *บทบาทนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นกับการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา. วารสารการบริหารปกครอง.*
- เหล่าคมพฤษดาจารย์, ธ., & จันทะมุงคุณ, จ. (2563). *แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์.*
- อมร รัชชลาศัย. (2564). *การบริหารภาครัฐในยุคการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- อำนาจ สังข์ช่วย (2562). *ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีตามพรบ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 กรณีศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี .การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*
- Adam Smith. (2003). *The Wealth of Nations*. Bantam Classics.
- Anjarwi, A. W. (2025). Impact of tax administration efficiency on fiscal freedom across Asia: The moderating role of tax rate. *Asia Pacific Journal of Public Administration*, 47(4), 415–432.
- Denhardt, J. V., & Denhardt, R. B. (2015). *The New Public Service: Serving, Not Steering*. New York: Routledge.
- Griffin, R.W (1997). *Manegement (5Thed)*. Houghton.Mifflin.
- Hu, S. (2 0 2 5). *Does the digitalization of tax administration promote corporate innovation? Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 168, 169–176.
- Ibilbor, A. E., & Deshi, N. N. (2 0 2 5). Effectiveness of digital tax reforms on administrative efficiency of the Nigerian Federal Inland Revenue Service. *Journal of Economics, Business, and Commerce*, 2(1), 229–244.
- Krueathep, W. (2020). *ขีดความสามารถในการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรอบวิเคราะห์เบื้องต้น. วารสารสถาบันพระปกเกล้า.*
- Lazebnik, T., & Shami, L. (2025). *Investigating tax evasion emergence using agent-based simulation.*
- Mebratu, A. A. (2024). *Theoretical foundations of voluntary tax compliance*. Humanities and Social Sciences Communications.

Ningsih, D. N. C., Rokhimakhumullah, D. N. F., Suryani, Y., & Mahendra, I. I. (2025).. KnE Social Sciences, 10(13), 93–117. *An effectiveness analysis of tax administration digitalization reducing the shadow economy in Indonesia*

Su, L. (2025). Tax administration digitization and corporate tax avoidance: A quasi–natural experiment based on the Golden Tax III project in China. *Baltic Journal of Economics*, 25(1), 175–199